

Рекомендації по впровадженню методів боротьби з карантинними рослинами на території міста.

Амброзія полинолиста – надзвичайно небезпечний карантинний бур'ян родом з Північної Америки. В Україну завезена в 30-х роках минулого століття, на даний час поширена в усіх областях держави.

Амброзія полинолиста засмічує вулиці та подвір'я, узбіччя доріг, залізничні насипи, береги річок, пустирі, створює неестетичний, занедбаний вигляд територій парків, скверів та інших зелених зон міста.

Крім шкідливого впливу на культурні рослини амброзія полинолиста, негативно впливає на здоров'я людини. Пилок рослин є сильним алергеном і викликає алергічні захворювання (бронхіальна астма, алергічний риніт, atopічний дерматит, контактні дерматити).

Амброзія полинолиста – однорічна самоопилювана рослина, зовнішнім виглядом, розмірами і формою листків нагадує полин гіркий (звідки й назва полинолиста). Стебло і листя опушені. Період вегетації амброзії розпочинається з середини квітня і за сприятливих умов, та відсутності заходів з боротьби, зарості амброзії можуть досягати висоти 2 метрів, розвинути потужну кореневу систему і утворити на кожній рослині 80 – 100 тис. насінин.

Методи боротьби з амброзією

В рамках програми боротьби з карантинними рослинами м.Запоріжжя, з метою виконання заходів по локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження необхідно запровадити комплексне застосування основних методів боротьби: механічного, хімічного та фітоценотичного.

Згідно з вимогами п. 2 розділу III «Типових правил благоустрою території населеного пункту», затверджених наказом Мінрегіону України від 27.11.2017 № 310, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 грудня 2017 р. за № 1529/31397 підприємства, установи й організації на власних та закріплених територіях ПОВИННІ, зокрема, здійснювати регулярне обстеження власних та прилеглих (закріплених) територій з метою виявлення амброзії полинолистної, інших карантинних рослин, вжиття негайних заходів з їх знищення;

1. Механічний метод – систематичне (5-6 рази) скошування рослин амброзії (як можна нижче) з початку вегетації (квітень-травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня) можливо повторне низьке скошування перед формуванням насіння, виривання з корінням або прополювання.

2. Хімічний метод – застосування (протягом вегетаційного періоду – з квітня по жовтень) для обприскування рослин амброзії на засмічених ділянках безпечних засобів, які знищують рослини.

3. Фітоценотичний метод – знищення рослин амброзії на засмічених ділянках шляхом переорювання ґрунту з подрібненням рослинних решток та наступним висівом на цих ділянках багаторічних злаково-бобових травосумішей або газонних трав чи розстиланням газонних рулонів.

У зв'язку з тим, що багаторічні трави повільно ростуть в перший період вегетації, найбільш ефективним є поєднання попередньої обробки ґрунту для знищення вегетуючої амброзії з наступним посівом багаторічних трав і травосумішей в оброблений ґрунт.

Штучне створення заростей багаторічних трав сприяє пригніченню осередків амброзії. Добре себе зарекомендувало застосування суміші багаторічних злакових трав з бобовими, які розростаючись на другий-третій рік, практично повністю витісняють амброзію з території.

Підбір трав для посіву проводиться з урахуванням умов зони вирощування і умов міста.

Для м.Запоріжжя найбільш ефективні **чисті посіви** наступних видів трав: конюшина біла (повзуча) та спориш звичайний.

Таблиця 1

№ з/п	Трава (назва)	Відсоток у складі (%)	Норма посіву (г/м ²)	Норма посіву (кг/га)	Примітка
1.	Конюшина біла	100	10	100	в чистому вигляді
2.	Спориш звичайний	100	5	50	в чистому вигляді

Гарні результати дає **засівання травосумішей** наступних видів рослин: мітлиця тонка, райграс пасовищний, костриця червона, костриця овеча, тонконіг лучний, еспарцет виколистий (посівний), еспарцет піщаний, тимофіївка степова.

Склад травосумішей рекомендованих для засівання на території м.Запоріжжя в рамках фітоценотичного методу боротьби з карантинними рослинами:

Таблиця 2

№ з/п	Травосуміш	Відсоток у складі (%)	Норма посіву (г/м²)	Норма посіву (кг/га)	Примітка
I варіант					
1.	Райграс пасовищний	50	25	250	в суміші
2.	Конюшина біла	10	5	50	
3.	Тимофіївка степова	10	5	50	
4.	Тонконіг лучний	10	5	50	
5.	Вівсяниця червона	10	5	50	
6.	Мітлиця тонка	10	5	50	
II варіант					
1.	Вівсяниця червона	20	10	100	в суміші
2.	Райграс пасовищний	30	15	150	
3.	Тимофіївка степова	20	10	100	
4.	Мітлиця тонка	20	10	100	
5.	Конюшина біла	5	2,5	25	
6.	Еспарцет виколистий	5	2,5	25	
III варіант					
1.	Вівсяниця червона	25	12,5	125	в суміші
2.	Райграс пасовищний	25	12,5	125	
3.	Тимофіївка степова	30	15	150	
4.	Конюшина біла	20	10	100	

Посіву травосумішей передуює передпосівна культивування ґрунту або мульчування. Багаторічні трави у рік засівання розвиваються повільно, і бур'янисті рослини можуть пригнітити їх схожість. Тому, при підготовці ділянки для посіву, видалення бур'янів проводять особливо ретельно.

Ефективність створення високоякісних травостоїв залежить від строків засівання. Сприятливі умови для засівання травосумішей настають рано навесні, коли ґрунт достатньо зволожений, а також влітку, після зниження високих температур. При літньому засіванні травосумішей найважливіше значення має останній термін. Сіяти трави пізніше 10-15 серпня не рекомендується. Трави, висіяні у пізніші терміни, добре сходять, але бобові види до настання холодів не встигають утворити стійку кореневу систему, накопичити достатню кількість запасних поживних речовин і тому не виживають взимку.

Велике значення має глибина загортання насіння. Насіння висівають на легких ґрунтах на глибину - 2-3 см; на важких ґрунтах - на глибину 1-2 см.. Після засівання трав та травосумішей, ділянку заволочують граблями та обов'язково ущільнюють (коткують) для появи дружних одночасних всходів.

Засіяну ділянку треба полити водою зі шланга, з використанням насадок для дрібного розпилювання води, щоб при поливі насіння не вимивалось з ґрунту.

Поверхню ґрунту необхідно підтримувати у вологому стані. Підсушування верхнього шару ґрунту може сильно затримати проростання насіння або викликати загибель паростків.

При перебуванні в осередку поширення амброзії, в тому числі при виконанні робіт із знищення карантинних рослин, необхідно захистити відкриті ділянки шкіри, очі, верхні дихальні шляхи. Необхідно вдягати щільний одяг з довгими рукавами і штанинами, захисні рукавиці. Не зайвою буде і зволожена ватно-марлева пов'язка. Після роботи необхідно вмитися чистою водою, прополоскати рот, горло, ніс, ретельно вмити руки з милом, прийняти душ.

Під час опрацювання пропозицій по придбанню окремих видів трав та травосумішей для впровадження фітоценотичного методу боротьби з карантинними рослинами на території м.Запоріжжя, а також розробки рекомендацій щодо впровадження фітоценотичного методу боротьби для підприємств, та організацій міста були використані матеріали та пропозиції наукових установ, органів виконавчої влади, громадських організацій, управлінь і комунальних підприємств.